

Ak kebelek / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy
написано kitapcy | 22 январа, 2025
Ak kebelek / hekaýa AK KEBELEK

Men seniň bu gürrüňiňi gizlin bir syr ýaly kän wagtlap hiç ýerde, hiç kime aýtman gezdim, eje. Belki, şeýdip ýören bolsam gowy bordy, düşünjek bar, düşünmejek bar. Ýöne ýüregime sygmady-da ýazaýdym. Ýürekden çykan söz hökman ýürege ýeter diýibem men ilki bilen senden eşidipdim. Artdyran ýa bärden

gaýdan ýerim baram bolsa, günämi ötgün.

* * *

Şu günki güne çenli bilmän ýörşümi diýsene, ýogsam şo mahallaram-a agy-garany saýgarmazça däldim.

Ýediýyllygy ýaňy gutaran uçurlarym bolmaly. Dogan-gardaş, bary fronta gitdi. Giden syrgynymyz boşap galana döndi. Bizem kakam ikimiz ataly-gyz bolup galdyk giň howluda. Ejem görgüliniň-ä suratyny getirip, şu diýip görkezselere tanap biljek däl. Suw ýaly çagakam ýurduny täzeläp, gözümde uçup gidipdir. Agamam fronta gidensoň gelnejemi ýanymyza göçürüp getirdik. Çaga-çugasy ýok, ýaşyl kürtäni ýaňy başyndan aýran gelin. Ol obadan bu oba – öz ýanymyza gelensoň, höwürli ýaly boldy. Tiz öwrenişdik.

Kakam pahyr, görüne nur ýagsyn, dilewar, hoşlabyz, gürrüňçil adamdy. Seniňem çala ýadyňa düşse düşýändir... (Meniň ýadyma düşýär, eje. Ol içmegini egnine atyp, arkasyny diwara ýaplap, müçenegi bilen sakgal-murtuna timar berip, güneşläp oturardy.).

Adam hemişe hoş söze mätäçdir. Agyr günlerde hasam. Ýagty gözünden mal-garanyň aladasyndan dynansoň, töweregimiziň adamlary – garry-gurrusy, ýaş-ýeleň – kileň kakamyň ýanyna oturmaga gelerdiler. Gowy-gowy gürrüňler edilerdi. Bizem iki-üç sany agagyzy bolup bir burçda tikiň-çatyna güýmenip, diňläp oturardy.

...Fronta giden oglanlaryň birinden öňräk erbet habar gelipdi. "Ilaman neressäniňem gelni çagasynam alyp turaýan oğuşya..." diýip, öýe gelen adamlaryň biri gep gozgady. Bu gürrüň kakama ýaramady. Uludan bir demini aldy-da, gözünü bir nokada dikip, kän oturdy. Birhaýukdan soň "Bilmedim-dä, nä wagt-nä zamana boldy. Uruş uruş bolýandyr, o ýerde baş-başa, jan-janadyr. Kimiň kimden habary bar. Diri ýiten bolmagam ahmal. Şu beladan dynylýança garaşymaly ekeni..." diýip, ýene dyndy.

Biraz salymdan soň ol hemişekisi ýaly süýem barmagy bilen gaşlarynyň ortasyny sürtgeläp, garaşmak parzy hakda bir üýtgeşik gürrüňi aýdyp berdi.

Kakamdygy üçin bolsa-da bilemok, ýöne gowy adam gowy adam

bolýar galýar. Şolar ýaly adam gelmez ýurda gidensoňam hemişe edil ýanyňda ýaly bolar ýörer eken. Uly söze – toba-tagsyr, her sözüni gyzyla gaplaýmaly adamdy. Lap edip aýtdygym däl, oňa ilem şeý diýerdi. Ilden daş düşmäýin. Uly söze – toba-tagsyr.

Howwa, balam, kakam şo gezek şeýle hekaýaty aýdyp beripdi...

Il içinde “Bä, pylany, bu günler nirelerde otlap-suwlaýaň? Görneňok-la? Sen-ä asyl Temmim ýiten ýaly bolduň-la” diýen bir gep bardyr. Ine, şol gepiň arasynda Temmimiň aýralyk hekaýaty bardyr bilseňiz.

Öten zamanlarda Temmim atly asylzada bolanmyşyn. Onuňam görkde-görmekde, akylda-huşda taýsyz bir hoşroý aýaly bolanmyş. Iýmän-içmän ýöne ýüzüne seredip oturybermelimişin.

Bu ikisi biri-birini şeýle oňat görer eken. Göwünleri aýnadan ak. Biri beýlekisiniň göwnündäkisini gözünden okap otyrmyşyn. Günleriň bir günü şeýtanyň ýoluny ýöredýän bet küýli bir perişde Temmimiň aýalyna aşyk bolupdyr. Ýaňky perişde bu äraýalyň arasyna her edip-hesip edip al salmakçy bolupdyr. Emma onuň hiç pirimi başa barmandyr. Dagy alajyny tapmansoň bir gün bimahal çak daş çykan Temmimi şol perişde asmana göteripdir-de ötägidipdir. Äkidibem peti garany kese ýurtlaryň birine taşlap gaýdypdyr.

Bir gijäniň içinde Temmimiň zym-zyýat bolşuna zatdan bihabar aýaly-da, ili-güni-de haýran galypdyr. “Taňrynyň günü darydan köp”. Ýalançynyňky näme, daňyňy atyryp, günüňi ýaşyryp, şol ömründen gädip oturmakdyr-da. Aý geçýär, ýyl geçýär, emma Temmimden gördüm-bildim diýen adam tapylmaýar.

Ara esli wagt düşenden soň, hälki perişde bir nazarkerde adamyň sypatyna girip, bu aýala söz aýdýar. Temmimiň aýalam adamsynyň ýitendigini, oňa garaşjakdygyny aýdyp, ýaňkynyň habaryny alman gaýtarýar. Soň ol ýene gelýär, ýene kowulýar. Garaz, perişde geliprazy edip aljak bolýarmyşyn, o-da gaýtarýarmyşyn. Iller öldi hasap etse-de, aýaly biçäre ärine garaşyp, umytda gezipdir.

Şeýdip ýedi ýyl geçenden soň bu oba abdal jindesini geýen bir diwana gelipdir. Saç-sakgal basan şol galandaram gel-gel Temmim bolup çykyppdyr. Şondan soň il arasynda ýaryndan aýra

düşene, diri ýiten adama ýedi ýyl garaşmak dessur bolup galanmyş.

“Ýaryndan aýrylan ýedi ýyl aglar” diýen sözem şol wepadar aýalyň agzyndan çykan sözmüş.

Kakamyň şu gürrüňinden soň hiç zat bolmaz, iň bolmanda diri ýitip, ahyry bir gün gaýdyp geler diýen pikir göwnümde öý etdi. Şu pikir hiç küýümden gitmedi. Göwün diýen nä, seniň aýdanyňa-goýanyňa gulak goýýarmy näme?! Muňa-da şükür edip gezibermekden başga alaç tapmadyrm.

Aý geçdi, gün geçdi. Uruş gutardy. Indi geler, şindi geler, he-eý, geler ýerde gelmedi. Biz garaşdyk, biz bilen bile ilem garaşdy, gelmedi, gözümüz ýolda galdy. Kakam görgüli syr bildirenok, gelnejem welin çyrasy öçen öýe döndi. Gün-günden saralyp-solup, öçügsilenip barýar, zagpyran ýaly.

Bir gije men üýtgeşik düýş görüpdirin. Düýşümde görsem ellerim baldajyklary açylan-u-açylmadyk gyzyl-gyzyl gunçaly gül bolup gögerip otyr. Men ony gujagymdaky dessegüldür öýdüp, niçezar aýyl-saýyl etjek bolýan welin, bolanok. Hut ellerim gül-gunça bolup, nowçalap otyr. Birdenem bir ýerlerden bir ak kebelek ganat ýaýyp, oýnap geldi-de, elime – gülüň üstüne gondy. Şol gonuşy ýalam doňdy-da galdy...

Gyzlar bilen ýorjak bolduk. Hersi bir zat diýdi. Garaz agamdam bir nyşan bolaýmasyn diýip, men muny kakama gürrüň berdim. “Gowy düýş görüpsiň, balam” diýip, başymy sypady görgüli. “Gowy düýşi oňa-muňa aýdyp ýörmeli däldir, gyzym. Jan diýen adamyňa-da aýtmajak bolgun. Hergiz-hergiz unudaýmagyn, gulagyňda galsyn. Özüň oňatlyga ýorup, garaşybermelidir, ýorsam gadyryny gaçyrarsyň. Hoş hyýaldyr, ürker gider... Ak kebelek – ak hatdyr. Agaňdan habar geljekdir, gyzym” diýip, soňundan pendi-nesihat etdi.

Üç günden soň gelnejemi kakasy bilen agasy öz öýlerine göçürüp alyp gitdi. “Ejesi ýaranok, bu öýde garaşdy näme, ol öýde garaşdy näme. Tapawudy ýok” diýip, sypaýyçylygam eden boldular. Meniň welin içimden ýüregim sogrulan ýaly boldy. Aglaý-aglaý gitdi. Menem delmuryň galdym zynda, dilim agzymda gurady.

Şol günüň ertesi onsoň, hemişeki ýaly syrçaly bedrämi süýtlen

dolduryp, daň bilen süýt satmaga gitdim. Gaýdysyn görsem, derwezämiziň ýanynda goşa ganat ýaly bolup ak bir zat ýatyr. Edil şol düýşümdäki ak kebelek ýaly. Ylgap baryp, haýran galyp ýerden göterdim. Ak şahadatnama. İçinde agamyň suraty bar. Bir saýrak guş tutan ýaly bolup kakamyň ýanyna bardym.

“...Kaka, ynha, ak kebelek uçup gelipdir”. “Men aýtmadymmy saňa, ak hat geler diýip”. “Kaka, bu nirelerden, nädip geldikä?” “Samolýotdan baş gezek böküp gördük” diýip ýazmanmydy näme, gyzym. Samolýot sürýändir, gyssagly bir ýana uçup geçip gidendir. Meniň bardygymy bir bilsinler diýip, şuny oklandyr... Aglama, balam, aglama... Bar, hany, muny ýygşyrypjyk goý. Gelse sorar ahyryn. Aýyp bor-a...”

Ataly-gyz bolup şuna şeýle bir ynandyk. Men-ä soň-soň hakyt samolýotyň tarlap geçenini, ak şahadatnamanyň ak kebelek ýaly bolup gaýyp gaýdanyny hut gözüm bilen gören ýaly boldum ýördüm. Soň-soňlaram somolýot geçse, gürrüldisini eşitdigimiz belendräk ýere çykyp, onuň garasy ýitýänçä yzyndan sereder galardy.

Ynha-da, balam, arada şu zatlary ýatlap, böwrümi diňläp otyrdym welin, öz-özüme haýran galdym. Umydygärligiň, didara zarlygyň etdirýän oýny eken asyl. Ynanasymam gelenok welin, nätjek...

Şol gün gelnejemi göçürüp äkiden günleri ahyryn. Gumak köçede pyrgunyň zyy. Edil aýnada görýän ýaly, görüp durun.

Ak şahadatnama derwezämiziň ýanynda, goş-golamlaryň içinden gaçyp galypdyr...

Ahmet HALMYRAT. Hekaýalar